

GJYKATA SUPREME E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
VRHOVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA
SUPREME COURT OF THE REPUBLIC OF KOSOVA

Agj.nr. **K 95/12**

21.01.2012

Prishtinë

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës,
në bazë të nenit 18 të Ligjit për Gjykatat e Rregullta, më 23.1.2012 miratoi këtë

QËNDRIM PARIMOR

- I. Prokurori publik nuk është i lidhur me afatin tremujor për paraqitjen e kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë .
- II. Urdhrin për ekspertim në procedurë penale e jep gjykata, ndërsa prokurori publik përjashtimisht, vetëm në rastet e parashikuara me ligj.
- III. Mbrojtja, sipas nenit 3 Ligjit mbi ndryshimin dhe plotësimin e Kodit të Procedurës penale të Kosovës, nr. 03/L-003, është e detyrueshme, vetëm në situatën kur i pandehuri para fillimit të shqyrtimit gjyqësor ka deponuar një kërkesë dhe kërkon që të filloj negociatat me prokurorin publik për pranimin e fajësisë, por jo edhe në rast të pranimit të fajësisë pas fillimit të shqyrtimit gjyqësor konform nenit 359 par.2.të KPPK.
- IV. Nëse Gjykata konstaton gjatë shqyrtimit gjyqësor se nuk ka kompetencë lëndore për ta gjykuar çështjen penale-juridike, ajo duhet të japë aktgjykim me të cilin e refuzon akuzën.

A r s y e t i m

I. Prokurori i Shtetit i Kosovës mund të paraqesë kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë në dëm dhe në dobi të të pandehurit.

Prokurori i Shtetit i Kosovës, si organ shtetëror, me rastin e paraqitjes së kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë nuk është i lidhur për afatin e paraqitje së kërkesës. Prokurori mund të paraqesë në çdo kohë kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, kur konsideron se vendimet gjyqësore përmbajnë shkelje të parashikuara nga neni 451 të KPPK.

Qasje të ndryshme në aplikim, lidhur me këtë çështje, ka krijuar dispozita e nenit 452 par. 3 të KPPK, në të cilën thuhet: "I pandehuri, mbrojtësi i tij dhe personat e parashikuar në nenin 443 par. 1, fjalia e fundit e këtij Kodi, mund të paraqesin kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë brenda tre muajve, nga dita kur të pandehurit i është dorëzuar vendimi gjyqësor i formës së prerë", ndërsa në nenin 443 par. 1 thuhet: "Rishikimin e procedurës mund ta kërkojnë palët dhe mbrojtësi. Pas vdekjes së të dënuarit, rishikimin mund ta kërkojë prokurori publik, bashkëshorti, bashkëshorti jashtëmartesor, farefisi në vijë direkte deri në shkallë të parë, prindi adoptues, fëmija i adoptua, vëllai, motra ose prindi birësues i të dënuarit".

Nga interpretimi gjuhësor i nenit 443 par. 1 të KPPK rezulton qartë se për afatin tremujor janë të lidhur vetëm personat që kanë të drejtë të paraqesin kërkesë për rishikimin e procedurës në favor të dënuarit (tani të vdekur), por jo edhe prokurori, ngase prokurori nuk është "person", por palë-organ shtetëror, ndërsa në neni 452 par. 3 thuhet se "personat" mund të ushtrojnë kërkesa brenda afatit tremujor.

II. Në dispozitën e neni 176 par. 1 të KPPK thuhet se ekspertimin e urdhëron gjykata, më kërkesë të prokurorit publik, me përjashtim të ekzaminimeve mjekësore dhe fizike të parashikuara nga neni 192 par. 1-4, të cilat mundë t'i urdhërojë prokurori.

Kodi i Procedurës Penale bën fjalë për ekspertizat veç e veç. Kështu, thuhet shprehimisht se analizat toksikologjike i urdhëron gjykata (neni 190), ekzaminimin e lëndimeve trupore dhe ekzaminimi fizik të parashikuar nga neni 152 par. 1-4, e urdhëron prokurori publik, kurse për ekzaminimet molekulare e gjenetike dhe analizat e ADN-së thuhet shprehimisht se i urdhëron gjykata (neni 194).

Te kontrolli financiar (neni 196 i KPPK) nuk saktësohet shprehimisht që ato i urdhëron gjykata, por kjo nënkuptohet fare qartë, sepse aty thuhet shprehimisht: "Gjykata e udhëzon ekspertin për qëllimin dhe fushëveprimin e kontrollit si dhe faktet dhe rrethanat që duhet të vërtetohen (par. 1), ndërsa në par. 3 thuhet: "Gjykata merr aktvendim me shkrim për rregullimin e kontabilitetit në bazë të raportit me shkrim të ekspertit" dhe më tej, në par. 4, thuhet se gjykata, në bazë të raportit të ekspertit, merr aktvendim me shkrim, me të cilin cakton shpenzimet e krijuara për shkak të rregullimit të kontabilitetit.

Nga mënyra se si është rregulluar kjo normë juridike rezulton qartë se urdhrat për ekspertim, të parashikuara nga ky nen (196) i jep gjykata e jo prokurori, sepse po të ishte kjo një çështje që i përket prokurorit, gjykata nuk do të kishte pse të përfshihej në dhënien e sugjerimeve ekspertit për rregullimin e kontabilitetit, caktimin e shpenzimeve etj.

Në dispozitat në të cilat bëhet fjalë për dëshmitarët (neni 237 par. 1) thuhet se dëshmitarët dhe ekspertet detyrohen t'i paraqiten prokurorit publik dhe të japin deklarime ose mendime mbi çështjen në fjalë.

Këtu kemi të bëjmë me situatën kur është i nevojshëm sqarimi gojor i ekspertit për ndonjë çështje profesionale; ai detyrohet t'i paraqitet prokurorit publik dhe të japë sqarimet e kërkuara profesionale, por këtu nuk bëhet fjalë për ekspertizë. Prokurori, sipas kësaj dispozite, nuk mund të urdhërojë ekspertimin, por i fton ekspertet për deklarime lidhur me një çështje kontestuese.

Për ta qartësuar më tej faktin se, sipas KPPK, urdhrin për kryerjen e ekspertizës e jep vetëm gjykata, (me përjashtim të dispozitave të theksuara më lart), po e bëjmë një krahasim mes nenit 176 par. 1 të KPPK, ku thuhet se urdhrin për ekspertim e jep gjykata, dhe dispozitës së nenit 96 të Kodit të Procedurës Penale të Bosnjë-Hercegovinës, në paragrafin 1 të të cilit thuhet se urdhrin për ekspertim e jep prokurori ose gjykata, çka do të thotë se, sipas këtij Kodi, urdhrin për ekspertizë mund ta japin edhe prokurori, edhe gjykata pa përjashtim, ndërkaq, sipas KPPK, urdhrin për ekspertim prokurori e jep vetëm përjashtimisht, për raste të caktuara.

III. Nëpër disa gjykata të Kosovës, gjykatat e shkallës së dytë po i anulojnë aktgjykimet e shkallës së parë, kur i akuzuari në shqyrtimin gjyqësor ka deklaruar se e pranon fajësinë, pas kërkesë së gjykatës, ndërsa nuk i është caktuar mbrojtësi. Kjo qasje është absolutisht e gabuar për arsyet që do të shtrohen në vijim.

Në bazë të nenit 69 të KPPK, i dyshuari dhe i pandehuri kanë të drejtë të kenë mbrojtës gjatë gjithë fazave të procedurës penale dhe kjo në këto raste nuk do të thotë se mbrojtja është e obligueshme.

Ndërkaq, nëse kemi të bëjmë me çështjet e caktuara nga nenet 73 dhe 74 të KPPK, mbrojtja është e obligueshme. Kjo do të thotë se, nëse i dyshuari apo i pandehuri ose ndonjë person tjetër, kur nuk angazhon mbrojtës, këtë e bën kryetari i trupit gjykues ose organi që e zhvillon procedurën në fazën paraprake.

Nëse shqyrtimi gjyqësor ka filluar dhe, pas pyetjes së kryetarit të trupit gjykues se a e pranon fajësinë (neni 359. par. 2. të KPPK), i akuzuari deklaron se e pranon atë, atëherë atij nuk është e nevojshme t'i caktohet mbrojtësi, (kur nuk e ka atë), vetëm për faktin se ai deklaron se e pranon fajësinë, (nëse mbrojtja nuk ka qenë e detyrueshme), siç kanë marrë gabimisht qëndrim disa gjykata të qarkut, duke keqinterpretuar nenin 3 të Ligjit për Ndryshimin dhe Plotësimin e Kodit të Procedurës Penale të Kosovës, nr. 03/L-003. Ky nen i referohet vetëm situatës kur i akuzuari, ende pa u hap shqyrtimi, i drejtohet me një kërkesë me shkrim gjykatës që t'i mundësohet negociimi me prokurorin për pranimin e fajësisë. Në një situatë të tillë ai duhet të jetë i mbrojtur nga avokati gjatë gjithë procedurës së negociimit të marrëveshjes, por jo edhe kur ai tashmë ka hyrë në shqyrtim dhe ka filluar shqyrtimi gjyqësor i çështjes së tij – kur ai e ka pranuar fajësinë sipas nenit 359 par. 3 të KPPK.

IV. Edhe pse kjo bazë ligjore për marrjen aktgjykimit refuzues nuk parashikohet në nenin 389 të KPPK, në nenin 403 par. 6 të këtij Kodi parashikohet si shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale, nëse aktgjykimin e ka marrë gjykata, e cila nuk ka pasur kompetencë lëndore për gjykimin e çështjes ose kur gjykata gabimisht ka refuzuar akuzën për shkak të moskompetencës lëndore. Nga kjo qartë rezulton se ligjdhënësi ka lëshuar që në neni 389. të theksoj si bazë për refuzimin e akuzës mos kompetencën lëndore.

Shqyrtimi gjyqësor që ka filluar përfundon vetëm me aktgjykim (refuzues, dënues apo lirues). Përrjashtimisht, nëse i akuzuari vdes gjatë procedurës, atëherë procedura përfundon me aktvendim.

Kryetari i Gjykatës,
Dr.sc. Fejzullah Hasani

